

**“ЎЗБЕКИСТОННИ ТОП ЎН ТУРИСТИК ҲУДУДЛАР
ҚАТОРИГА КИРИТИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ: БАРҚАРОР
РИВОЖЛАНИШ ИМКОНИЯТЛАРИ”**
мавзусидаги халқаро онлайн илмий-амалий
анжуман материаллари тўплами
2020 йил 11-12 декабрь

**“PROSPECTS FOR UZBEKISTAN'S ENTRY INTO
THE TOP 10 TOURIST DESTINATIONS: SUSTAINABLE
DEVELOPMENT OPPORTUNITIES”**

collection of abstracts
December 11-12, 2020

**“ПЕРСПЕКТИВЫ ВХОЖДЕНИЯ УЗБЕКИСТАНА В
ДЕСЯТКУ ЛУЧШИХ ТУРИСТИЧЕСКИХ НАПРАВЛЕНИЙ:
ВОЗМОЖНОСТИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ”**

сборник тезисов
11-12 декабря 2020 года

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ
“СЕРВИС СОҲАСИ ИҚТИСОДИЁТИ” ВА “ТУРИЗМ ВА МЕҲМОНХОНА
ХЎЖАЛИГИ” КАФЕДРАЛАРИ**

**“ЎЗБЕКИСТОННИ ТОП ЎН ТУРИСТИК ҲУДУДЛАР
ҚАТОРИГА КИРИТИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ: БАРҚАРОР
РИВОЖЛАНИШ ИМКОНИЯТЛАРИ”**

**мавзусидаги халқаро онлайн илмий-амалий анжуман материаллари
тўплами
2020 йил 11-12 декабрь**

**“PROSPECTS FOR UZBEKISTAN'S ENTRY INTO THE TOP 10
TOURIST DESTINATIONS: SUSTAINABLE DEVELOPMENT
OPPORTUNITIES”**

**collection of abstracts
December 11-12, 2020**

**“ПЕРСПЕКТИВЫ ВХОЖДЕНИЯ УЗБЕКИСТАНА В ДЕСЯТКУ
ЛУЧШИХ ТУРИСТИЧЕСКИХ НАПРАВЛЕНИЙ:
ВОЗМОЖНОСТИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ”**

**сборник тезисов
11-12 декабря 2020 года**

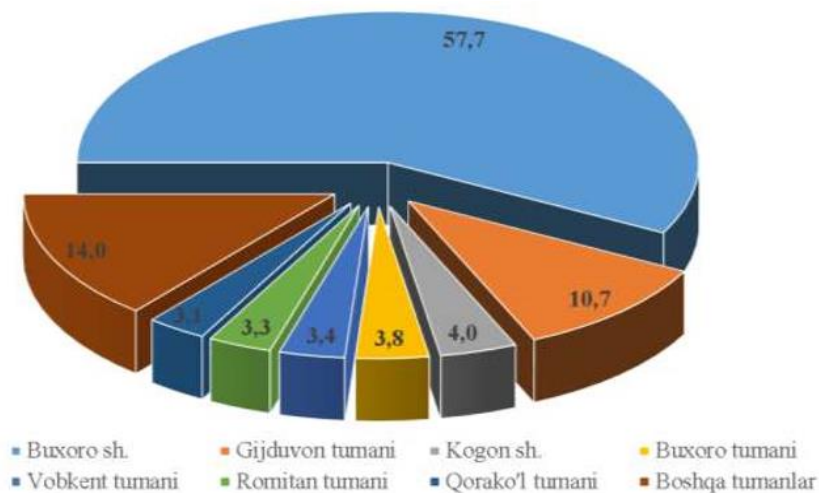
**“Дурдона” нашриёти
Бухоро – 2020**

Kiyamova M.	Buxoro folklor merosidan turizmni rivojlantirishda samarali foydalanish	79
Эвадуллаев Т.Ш.	Самарқандда зиёрат туризмини ривожланишида муқаддас қадамжоларнинг ўрни	81
Toyirova S.A. Choriyev R.N.	Turizmда turmahsulotning ahamiyati	84
Мўминов Х.И. Абдуллаева Х.	Ўзбекистонда туризмнинг янги йўналишларини шакллантириш	85
Мусоев Д. Г.	Анализ туристских потоков в историко-древнейших городов Узбекистана и их туристско-рекреационный потенциал	87
Исхакова С.А. Ибрагимова М.И.	Ўзбекистонда таълим туризмини ривожлантириш истикболлари	90
Kamolov X.Z.	O'zbekiston turizm sohasini diversifikatsiya qilishda madaniy meros obyektlarining roli	92
Abdullayev S.I. Muqumova H.I.	Ziyorat turizmi, uning xususiyatlari va funksiyalari	94
Рауфов Р.Н. Кулматова Л.С.	Рекреационный туризм Таджикистана	96
Макушина А. Ю.	Развитие туристической индустрии в республике Узбекистан	98
Allanazarov O.B. Matkarimov F.	Xorazm viloyatida agroturizm rivojlantirish imkoniyatlari	100
Талапова Н.Б. Исмоилова М.И.	Ўзбекистонда ёшлар туризмини ривожлантириш	102
Fozilova M.B.	Ekologik turizmni rivojlantirishning iqtisodiyotdagi o'rni	104
Болтаева М.Ш.	Бухоро вилоятида туризмни ривожлантиришда табиий-иқтисодий салоҳиятдан самарали фойдаланиш ҳолати	106
Ashurova M.X. Fozilova M.B.	Turistik – rekreatsiya resurslaridan foydalanishning ekologik xususiyatlari	108
Собиров М. С.	Особенности территориального развития туризма и рекреации в долине Зеравшан	111
Солиев И. Бойтўраев О.	Ўзбекистонда рекреация ва туризм тармоғини ривожлантиришнинг ўзига хос жиҳатлари	112
Тажибаев Ш.М.	“Етти пир” туристик маршрутини ривожлантириш истикболлари	114
Yunusova S. Ahmadjanova M. A.	Gastronomik turizm turlari va Yevropa davlatlari andozalari	116
Саидова Ф.К.	Перспективы развития экологического туризма Узбекистана	117
Dilmonov Q.B.	Essential image of eco-tourism	119
Asadova A.O.	O'zbekistonda erkin turistik zonalarni rivojlantirishda mice turizm va boshqa turistik yo'nalishlardan foydalanishning o'ziga xos shakllari	120
3-ШҲБА. 3-СЕКЦИА. 3-SECTION.		
Barotova D. Yo.	O'zbekistonda “turistik qishloq”, “turistik mahalla”, “turistik ovul”larni rivojlantirish mexanizmlari	124
Жалилова Ч.З. Мухаммедов С.	Туризм ривожлантиришда туризм маҳалласининг роли (Ромитан тумани Кўрғон туризм маҳалласи мисолида)	126
Usmanova A.B.	Prospects for development of rural tourism in Uzbekistan	128
Нарзиев М.М.	Меҳмонхона кластерларини шакллантиришда “туристик маҳалла”ларнинг ўрни	130
Matjonov B.R., Qo'chqarov Sh.	O'zbekistonda qishloq turizmini rivojlantirishning dolzarb masalalari	131
Усманова Р.	Оптимизация использования туристических ресурсов Кашкадарьинской области	133
Жумаев Х. Х.	Қашқадарё вилоятида туризм-рекреация инфратузилмасининг ривожланиши даражаси	135
Очилова Х.Ф.	Механизм формирования этнопарков в Узбекистане	137
Бекжанов Д.Й.	“Туристтик маҳалла” ларни ривожлантириш орқали туристик дестинация рақобатбардошлигини ошириш	139
Ollanazarov B. Matkarimov F.	O'zbekistonda agroturizmni rivojlantirishda rivojlangan mamlakatlar modellaridan foydalanish	141
Мардонов Б.Б. Исхакова С.А.	Тарихий-маданий туризмнинг ривожланиш зарурияти	142
Xomidova M.Z.	Qashqadaryo viloyatida ekoturizmni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari	144

2019-yildagi tahlil davrida ham eng yuqori o'sish sur'atlari ta'lim sohasidagi xizmatlar bo'yicha -123,5%ni tashkil etgan bo'lsa ham lekin, 2018-yilga nisbatan 8.5% ga tushganligini koramiz, aloqa va axborotlashtirish xizmatlari – 117,9%ni tashkil qilsa, u 2018-yilga nisbatan 3% ga oshganini ko'ramiz, moliyaviy xizmatlar bo'yicha - 112,7% ga erishilgan bo'lsa ham , 2018- yilga nisbatan 8.5% ga tushganini ko'ramiz.

Hududlardagi eng yuqori o'sish sur'atlarini Buxoro shahar(105,6%ni), Korovulbozor tumani (103,4%ni), Peshko' tumani (101,5%ni) tashkil qiladi.

Har bir hudud mamlakat iqtisodiyotining territorial izolyatsiyalangan qismi hisoblanadi. Har bir hudud o'zining ixtisoslashuvi, iqtisodiyotni integratsiyalashgan rivojlantirish va uni boshqarish imkoniyatlari bilan farq qiladi. Xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirishda eng yuqori o'sish sur'atlarni Buxoro shahar (57,7% ni), Gijduvon tuman (10,7% ni), Kogon shahar (4,0% ni), Buxoro tuman (3,8% ni) tashkil etdi.

4-rasm¹.

Ko'rsatilgan xizmatlar umumiy hajmidagi eng kichik o'sish sur'atlarini Peshko' (2,4%ni) , Qorovulbozor (1,9%ni) va Kogon (1,7%ni) tumanlari tashkil etadi.

Mamlakatimizning mehmonxona xizmatlar bozorida ijobiy siljishlar bilan birga, uning barqaror rivojlanishiga to'sqinlik qiluvchi ba'zi muammolar mavjud. Bular, ushbu sohaga yo'naltirilgan investition mablag'larning etishmasligi va turizm ob'ektlariga investitsiyalarni jalb qilish sohasidagi ayrim muammolarning mavjudligi, mehmonxonalar faoliyatlarini tartibga solish masalalari to'liq hal etilmaganligi, turistik xizmatlar bozori infratuzilmasi etarli darajada rivojlanmaganligi, shuningdek mehmonxona xizmatlar bozorida marketing konseptstiyasini amalga oshirish usullari va yo'nalishlarining takomillashmaganligi bilan izohlanadi.

БУХОРО ВИЛОЯТИ ТАБИИЙ-ИҚТИСОДИЙ САЛОҲИЯТИНИНГ ТУРИЗМ РИВОЖИГА ТАЪСИРИ

Ашурова М.Х. - БухДУ

Қадимий-тарихий ёдгорликлари салоҳияти. Бухоро шаҳри 2500 йиллик тарихга эга бўлиб, Буюк ипак йўлининг асосий савдо-сотик марказларидан бири сифатида хизмат қилган. Буюк аждодларимиз қурган архитектура иншоотлари бутун дунё ҳамжамияти томонидан тан олинган. Вилоятда 777 тарихий ёдгорликлар сақланиб қолган. 2013-йилда Бухоро шаҳрида жойлашган 217 та қадимий иншоот ЮНЕСКО халқаро ташкилоти рўйхатига киритилган. Айниқса бутун ислом олами томонидан зиёрат қилинадиган Хўжанг Абдухолик Ғиждувоний,

¹ Manba: Buxoro viloyati xizmatlar sohasi statistikasi bo'limi. www.buxstat.uz

Хўжа Ориф ар-Ревгарий, Хўжа Маҳмуд Анжир Фағнавий, Хўжа Азизон, Хўжа Муҳаммад бобо Сомосий, Саид Мир Кулол, Хўжа Баҳовуддин Накшбанд ёдгорликлари ташқи ва ички туризмнинг асосий салоҳиятларига киради. Вилоятда етти пир сайёҳлик йўналиши энг машхур бўлиб, хорижий ва ватанимиз сайёҳлари ётиборида бўлиб келмоқда. Ҳар бир пирнинг макбараларини зиёрат қилиш учун минглаб сайёҳлар ташриф буюришади. Шунингдек тарихий-меъморий обидалар ичида Арк қўрғони, Ситораи Мохи-хоса саройи, Пойи Калон, Лаби-ҳовуз, Гавкушон ва бошқалар ҳам хорижий туризм сайёҳлари сонини янада кўпайтириш учун кенг имкониятлар очиб беради.

Тарихий ёдгорликлар қаторига Бухоро ва Навоий вилояти чегарасида жойлашган японлар дафн қилинган мазорни ҳам зиёрат сифатида кенг тарғиб қилиш мумкин. Шўркўл (Олот) туз балчиқ кўли, Вардонзе табиий ёдгорлиги Шофиркон туманида жойлашган, тарихий-экологик мазмунга эга бўлиб, ички ва ташқи сайёҳлар оқимини оширишда тарғиб этиш мумкин. Қулжуктов тизмаси, "Келин қоя", "Ҳазори Нур" Бухоро вилоятининг энг шимолий чегарасида чўл-яйлов зонасида жойлашган бўлиб, экотуризм ва зиёрат туризмининг ривожлантиришда беқиёс имкониятларга эга. Бир қатор давлат кўрикхоналари ва парваришхоналар(Денгизкўл, Қумсултон, Хадича, Оёқоғитма ташланма кўллари, Қора-Қир, Қизилкум, Республика Жайрон-экомаркази) ҳам вилоятда туризм турларини кўпайтириш ва сайёҳларни жалб қилиши мумкин. Кўрикхоналарда Қизил китобга киритилган ҳайвонлар ва ўсимликлар мавжуд бўлиб, улар сайёҳларда катта қизиқиш уйғотади.

Вилоятда бир қатор гидрология иншоотлари мавжуд. Жумладан, Аму-Бухоро, Аму-Қоракўл, Қоровулбозор магистрал каналлари, Шўркўл сув омбори, Денгизкўл кўл базасида сайёҳлик маршрутларини ташкил этиш учун салоҳият бор.

Табиий салоҳиятдан(ер ости суви) фойдаланган ҳолда вилоятда фаолият олиб бораётган иккита санаторий-профилакторияни(Ситораи Мохи-хоса ва Иссиқ сув санаториялар) халқаро андозалар асосида кенгайтириш натижасида сайёҳлар оқимини ошириш мумкин. Вилоят бой минерал хом-ашё ресурсларига эга. Минтақада 49дан ортиқ фойдали қазилма конлари мавжуд. Улардан фақат 60%идан ҳозирда фойдаланилмоқда холос. Айниқса, табиий салоҳият бўлиши газ ва газ конденсати, графит, табиий тош ва мрамор, қурилиш материалларини фойдали қазилма конларининг келажакда вилоят иқтисодиётини ривожлантиришдаги ўрни юқори. Бунга яққол мисол сифатида газ ва газ конденсати конларини топиш бўйича кенг қамровли геология-кидирув ишлари олиб борилаётганлигини, 2018-йилда замонавий инновацион технологияларга асосланган газни қайта ишлаш бўйича газ-кимё мажмуасини Россиянинг Лукойл компанияси иштирокида ишга туширишини айтиш мумкин. Лекин шу билан бирга вилоят миқёсида етакчи ва рақобатбардош асосий иқтисодий ўсишни таъминлайдиган саноат тармоқлари шаклланмаган десак муболаға бўлмайди. Мавжуд минерал хом-ашё ресурсларидан вилоятда инфратузилма объектларини, жумладан туризмга боғлиқ йўл ва йўл қурилиши, меҳмонхоналар ва ижтимоий соҳа учун қурилиш материаллари ишлаб чиқишда фойдаланиш мумкин.

Инфраструктура салоҳияти. Вилоят транспорти, жумладан автйўл тизими бўйича мамлакатда саккизинчи ўринни, автотранспорт моддий техника базаси бўйича иккинчи ўринни эгаллайди.

Темир йўлнинг асосий йўналишлари Тошкент-Бухоро-Бетнау маршрути бўйича Ўзбекистонни Қозоғистонга олиб чиқади. Айниқса, Тошкент-Самарқанд-Бухоро, Бухоро-Мискин ва Фарғона-Бухоро йўналишлари бўйича тезюлар поезди қатновининг йўлга қўйилиши вилоятга ташриф буюраётган сайёҳларнинг сонини кескин ошишини таъминлайди. Ички туризмни ривожланиши кўп жиҳатдан замонавий автомагистралларнинг ривожланиш даражаси билан белгиланади. Вилоят худудидан Тошкент-Термиз миллий автомагистралли, ҳамда Ғузур-Бухоро-Олот автомагистралли ўтган бўлиб, улар деярли мамлакатимизнинг барча

минтақаларидаги аҳоли учун Бухоронинг сайёҳлик салоҳиятидан фойдаланишлари учун имкон яратиб беради.

Демографик салоҳият ва туризмга бўлган талабни шаклланиши. Вилоятдаги демографик ривожланиш иктисодиётнинг барча тармоқларига бевосита таъсир кўрсатади. Айниқса, ушбу омил ички туризмга бўлган талабни мамлакат ва вилоят миқёсида белгилаб беради. Вилоят бой демографик салоҳиятга эга. Ўртача 2018-йилда аҳоли сони 1870,0 минг кишини ташкил қилиб, охириги ўн йилда 309,5 минг кишига кўпайган ёки 121,7% га. (Ўзбекистонда бу кўрсаткич 118,0%) Аҳоли сонини нисбатан юқори суръатлар билан ўсишига авваламбор табиий ўсишнинг юқорилиги билан изоҳлаш мумкин. Мамлакат ва минтақаларга нисбатан вилоятда шаҳар аҳолиси тез суръатлар билан ўсмоқда. 2006-2018-йилларда шаҳар аҳолиси 154,0% га ўсган бўлиб, урбанизация жараёнлари тезлиги бўйича мамлакатимизда етакчи ўринни эгаллайди. 2018-йил маълумотларни асосида вилоятда 3-6 ёшгача бўлган болалар 50,0 фоизини қамраб олиб, тарихий обидаларни кўрсатиш учун сайёҳликка олиб борилганда ички туризм салоҳияти 67,5 минг киши бўлиши мумкин. Худди шундай ҳисоблар мактаб ўқувчилари бўйича ҳисобланганда (қамраб олиб 80%) туризмга бўлган талаб 280,0 минг кишига етади. 18-24 ёшгача бўлган ёшлар, шу жумладан студентларни ички туризмга жалб қилиш талаби (қамраб олиб 30,0%) 62,0 минг киши бўлади. Агарда вилоят аҳолисини қолган қатламини 25 фоизи ички туризмда иштирок этса, уларнинг сони 175,0 минг киши бўлади. Демак вилоятда аҳолини турли табақаларини бир йилда бир марта сайёҳлик хизмати кўрсатилганда, туризмга бўлган талаб 427,0 минг кишини ташкил қилади, агарда 2 марта сайёҳлик амалга оширилганда уларнинг сони 854,0 минг кишига етади.

1-жадвал

**Бухоро вилояти аҳолиси сони прогноз кўрсаткичлари
(минг киши)**

Кўрсаткичлар	2017 йил	2020 Йил	2025 Йил	2030 йил	2017й 2030й Нисбатан
Жами	1845,0	1931,3	2055,8	2158,1	117,0
Ёши бўйича таркиб 0-15ёш	525,0	552,4	575,2	570,8	108,7
16-59/54 ёш	1136,8	1159,9	1202,0	1251,2	110,1
60/55 ёшдан юқори	183,3	219,0	278,5	336,1	183,4
Таркиби(фоиз) 0-15 ёш	28,5	28,6	28,0	26,5	-
16-59/54 ёш	61,6	60,1	58,5	58,0	-
60/55 ёшдан юқори	9,9	11,3	13,5	15,5	-

Ушбу тартибда Бухоро вилоятига ташриф буюрувчиларнинг мамлакат миқёсидаги талаби аниқланиб, уларнинг сони йилда бир марта сайёҳлик ташкил етилганда 3.9 млн кишига тенг бўлади. Умуман Бухоро вилоятида ички туризмни йиллик салоҳиятини 5,0 млн кишига билан баҳолаша бўлади. Мавжуд йирик ички туризм салоҳиятини ўзлаштириш ўз навбатида вилоятда 2030-йилгача бўлган махсус давлат дастурини тайёрлаш ва амалга оширишни тақазо қилади.

Бухоро вилояти меҳнат салоҳияти ўсиб бораётган минтақалар қаторига киради. 2017-йилда меҳнат ресурслари 1065,4 минг кишини ташкил қилган бўлиб, бу кўрсаткичнинг мамлакатимиздаги улуши 7,0 фоизига тенг. Ҳозир меҳнат ресурслари аҳоли сонини 52,4 фоизига тенг(2006-йилда 58,0 фоиз). Аҳолининг асосий қисми қишлоқ хўжалиги(2006-йилда 32,9%, 2018-йилда 29,8%) ва ижтимоий соҳада(мос равишда 21,2% ва 23,3%) банд. Вилоятда аҳоли эҳтиёжлари орасида биринчи ўринда турувчи бандлик муаммосини ҳал қилишда ички

ва ташқи туризмни ривожлантириш энг муҳим йўналишлардан бирига айланиши учун барча имкониятлар мавжуд. Меҳнат бозоридаги талаб ва таклифдан келиб чиққан ҳолда туризмни мақсадли ривожланиш кўрсаткичларини еътиборга олган ҳолда кадрларни тайёрлаш муҳим аҳамиятга эга. Ўрта синфни шаклланиши салоҳияти. Халқаро тажриба шуни кўрсатмоқдаки, вилоятда сайёҳликка бўлган талабни авваламбор ўрта синф вакиллари шакллантиради. Қайси минтақада ўрта синф қатлами қатлами қанча кўп ва кенг бўлса, унинг сайёҳлик салоҳияти ҳам шунчалик юқори бўлади. Ушбу тенденция Ўзбекистон аҳолиси учун тааллуқли бўлиб, Бухоро вилоятида туризмни барқарор ривожлантиришнинг муҳим омили бўлиб хизмат қилади. Сўровномалар натижасига кўра ҳозирда Ўзбекистонда ўрта синф аҳолини ярмидан кўпроғини ташкил қилмоқда¹.

Экспертларнинг ҳисобига кўра 2030-йилга бориб Ўзбекистонда ўрта синф аҳолининг 70 фоизини ташкил этиши мумкин². Ушбу омил Бухоро вилоятида туризмни барқарор ривожлантириш учун катта имкониятлар очиб беради.

Умуман Бухоро вилояти иқтисодиёти ва унинг етакчи тармоғи туризмни барқарор ривожлантиришнинг ўзига хос хусусиятлари мавжуд бўлиб, уларнинг асосини қуйидагилар ташкил этади:

- тарихий-маданий обидаларнинг вилоят салоҳиятидаги ўрни жуда юқори бўлиб, ушбу салоҳият вилоят иқтисодиётининг рақобатбардошлик афзалликлари қаторига киради;

- вилоятда етти пир салоҳиятидан келиб чиқиб сайёҳлик йўналишини кенг тарғиб қилган ҳолда ташқи ва ички туризмни ривожлантириш имкониятлари юқори бўлиб, ундан самарали фойдаланиш мақсадга мувофиқ;

- табиий салоҳиятлар ичида чўл ва чўл олди зоналарининг туризмни ривожлантиришдаги алоҳида ўрни бўлиб, улардан кенг фойдаланиш натижасида вилоятда экотуризм, овчилик туризми, даволаниш туризми, чўл туризми, музей туризмини шакллантириш мумкин;

- транспорт инфратузилмаси соҳасида вилоятда олиб келувчи темир ва автомобил йўлларини шакллантириш, янги инновацион ва илғор технологиялардан фойдаланиш муҳим вазибалар қаторига киради;

- мамлакат ва вилоятдаги демографик салоҳият иқтисодиётни, биринчи навбатда ички туризмга бўлган талабни шакллантирувчи асосий омилдир. Аҳолининг турли қатламлари орқали амалга оширилган ҳисоб-китобларга кўра Бухоро вилоятининг ички туризм сайёҳларини келажакда 5,0 млн кишига йетказиш ва иқтисодиётни барча соҳаларини ривожлантириш учун бой салоҳият мавжуд;

- вилоят ўзининг бой меҳнат салоҳиятига эга бўлиб, келажакда йетакчи туризм соҳасида банд бўлганлар сони кескин кўпайтириш учун асослар бор. Бунинг учун меҳнат ресурсларини, айниқса ёшларни мавжуд шаклланаётган юқори сайёҳлик талабдан келиб чиққан ҳолда тайёрлаш ва қайта тайёрлашни йўлга қўйиш керак. Кадрлар тайёрлаш фақат бевосита туризм инфратузилмаси учунгина емас, балки у билан боғлиқ барча соҳаларга ҳам тааллуқли. Бу ўринда Бухоронинг ўзига хос меҳмондўстлигини янада юқори даражага кўтариш мақсадга мувофиқ;

- вилоятни мамлакатнинг марказида жойлашганлиги ва бу ерда қадимий-тарихий обидаларни асосий қисми тўпланганлиги минтақа салоҳиятининг ўзига хос хусусиятларидандир. Ушбу омил мамлакат аҳолисини ва хорижликларни вилоятга сайёҳлик ташрифи учун қулай шароит яратади;

- иқтисодиётни ривожланишига туртки соҳа туризмга бўлган талабни шаклланишига бевосита таъсир қилувчи омил, ўрта синфни шаклланишидан иборат. Келажакда ўрта синф

¹ Давлат статистика қўмитасининг расмий <https://stat.uz> сайти маълумотлари асосида

² Ахмедов Т. М. Фармирование среднего класса важный фактор модернизации экономики и структурных преобразований. Материалы республиканской научно-практической конференции. Ташкент. 2016.

кўрсаткичларига жавоб берувчи(даромад даражаси, уй-жой билан таъминланганлик, билим савияси, маълум касб егалари) аҳолининг улушини етмиш фоизга етказиш мўлжалланганлигини ҳисобга олган ҳолда ички туризм ва у билан боғлиқ вилоят иқтисодиёти тармоқларини барқарор ривожлантириш учун кенг имкониятлар очилади.

Вилоятнинг ўзига хос табиий-иқтисодий салоҳиятидан келиб чиққан ҳолда, туризм минтақавий иқтисодиётнинг асосий ихтисослашув йўналишига айланиши, ўсиш нуқтаси барқарор иқтисодий ўсишни таъминлашда туртки бўлиши аҳоли даромадлари ва бандлигини ошириш учун муҳим асос бўлиб хизмат қилади.

НАМАНГАН ВИЛОЯТИДА ТУРИСТИК ХИЗМАТЛАР ВА УНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ

Р.Каримжанова, катта ўқитувчи
Наманган муҳандислик-технология институти

Туризм хўжалик фаолияти соҳаси сифатида улкан аҳамиятга ва ўзига хос жихатларга эга. Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг Олий мажлисга 2018 йил декабрдаги Мурожаатномасида айтилганидек “бизда туризм кўпинча қадимий шаҳарларимиз, тарихий-маданий ёдгорликлар доирасида чекланиб қолмоқда. Ваҳоланки, мамлакатимизнинг бетакрор табиати, миллий қўриқхоналар, тоғли ҳудудларда туризмни ривожлантириш учун катта салоҳият мавжуд. Айниқса, тиббиёт туризми, зиёрат туризми ва экотуризмни ривожлантириш нафақат иқтисодиёт, балки ижтимоий соҳалар ривожига ҳам катта туртки беради”.

Туристлик маҳсулотлар, туристик хизматлар(бронлаштириш, ташиш, жойлаштириш, овқатлантириш, ўйинлар), туристик ишлар(фото хизмати, суғурта, ахборот, молия, банк хизмати), туристик товарлар(эсдалик совғалар, хилма-хил туристик товарлар, истеъмол товарлари-парфюмерия, маиший техника, кийим-кечаклардан иборат.

Туристлик хизматлар - турист ва экскурсанд эҳтиёжларини қондириш ва таъминлашга қаратилган, хизмат соҳасидаги бир мақсадга йўналтирилган ҳаракатлар тўплами бўлиб, улар туризм мақсадларига, характериға ва туристик хизматнинг қандай йўналтирилганиға жавоб бериши ҳамда умуминсоний тамойилларға қарши бўлмаслиги керак.

Давлат стандарти тарифиға кўра, туристик хизматлар - сайёҳларнинг эҳтиёжларини қондириш фаолияти билан шуғулланувчи туризм ташкилотларининг фаолияти маҳсулидир.

Президентимизнинг 2017 йилнинг 16 августдаги “2018-2019 йилларда туризм соҳасини ривожлантириш бўйича биринчи навбатдаги чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори мамлакатимизда иш ўринларини яратиш, валюта тушумини янада кўпайтириш, ҳудудларни жадал ривожлантириш, аҳоли даромадлари ва турмуш даражасини юксалтиришда муҳим омил бўлиб хизмат қилмоқда.

Наманган вилоятида ҳам бу борада изчил чора-тадбирлар амалға оширилмоқда. Вилоятда бугунги кунда 1500 сайёҳни қабул қилиш имкониятиға эға 25 та меҳмонхон ва 8 та сайёҳлик фирмаси фаолият кўрсатмоқда. Вилоятда 282та маданий меърос объекти мавжуд бўлиб, шундан 103таси архитектура ёдгорлиги, 155таси археология ёдгорлиги, 8таси монументал санъат асарлари, 16таси диққатға сазовор жойлар, зиёратгоҳлардир.

Наманган вилоятининг Янгиқўрғон туманидаги Заркент қишлоғида жойлашган “Шаршара” болалар оромгоҳи 20 миллиард сўм миқдоридаги инвестиция эвазига замонавий дам олиш комплексига айлантирилмоқда.

Вилоятда амалға оширилаётган ислохотлар қаторида туризм ва уни ривожлантириш бўйича бир қанча ишлар амалға оширилиши тўғрисида дастурий режалар тузилган. Жумладан, вилоят ҳокимлиги ҳамда Туризм бошқармаси томонидан туристик зоналарнинг концепцияси ишлаб чиқилди ва Вазирлар Маҳкамасиға тақдим этилди. Ўз навбатида, Вазирлар